

Katedra i Klinika Chirurgii Urazowej i Medycyny Ratunkowej
Uniwersytet Medyczny w Lublinie
20-081 Lublin, ul. Staszica 16, ☎ i fax: (0-81) 532 18 54
Kierownik Katedry:
Dr hab. med. Adam Nogalski prof. nadzw.
e-mail: chirurgiaurazowalublin@tlen.pl

Lublin 6 grudnia 2018r.

**Dr hab. Adam Nogalski prof. nadzw.
Kierownik Katedry i Kliniki
Chirurgii Urazowej i Medycyny Ratunkowej
Uniwersytet Medyczny w Lublinie**

Ocena rozprawy doktorskiej lek. med. Wojciecha Satory zatytułowanej: „Kliniczna i funkcjonalna ocena porównawcza pacjentów po leczeniu artroskopowym i nieoperacyjnym zarostowego zapalenia torebki stawowej stawu barkowego.”

Zgodnie z uchwałą Rady Wydziału Nauki o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu nr 602/11/2018/2016-2020 z dnia 20. 11. 2018r, wybrany do zrecenzowania rozprawy doktorskiej autorstwa lek. med. Wojciecha Satory, której promotorem jest dr hab. Paweł Reichert, prof. nadzw. przedstawiam swoją ocenę pracy.

Zarostowe zapalenie torebki stawowej barku jest częstą przyczyną dolegliwości bólowych barku o charakterze przewlekłym, prowadzącą u większości chorych do upośledzenia funkcji kończyny zajętej procesem chorobowym i w istotnym stopniu wpływa niekorzystnie na aktywność codziennego życia i w konsekwencji obniża jakość życia pacjentów. Mimo dostępności wielu metod leczenia poczynawszy od leczenia farmakologicznego, fizjoterapii aż po leczenie operacyjne oraz różnych połączeń tych metod, leczenie zawsze jest długotrwałe w jego wyniki wciąż nie są zadowalające. Wielorakie przyczyny które mogą prowadzić do powstania tej jednostki chorobowej, rozpoczynanie terapii na różnych jej etapach oraz zdarzające się ograniczenia w dostępności do metod operacyjnych powodują, że nadal brakuje ustalonych algorytmów postępowania u tego typu pacjentów, które byłyby poparte rzetelnymi badaniami naukowymi. Dlatego tak cenne są nowatorskie opracowania naukowe poruszające te zagadnienia. Takim właśnie opracowaniem jest dysertacja doktorska lek. med. Wojciecha Satory.

Przedmiotem rozprawy doktorskiej lek. med. Wojciecha Satory jest ocena porównawcza pacjentów po leczeniu artroskopowym i nieoperacyjnym zarostowego zapalenia torebki stawowej stawu barkowego. Prawidłowo zaplanowane i przeprowadzone przez Autora badania retrospektywne wskazują, że w celu odzyskania ruchomości stawu barkowego, funkcji kończyny i zmniejszenia dolegliwości bólowych zarówno leczenie artroskopowe jak i nieoperacyjne mogą być stosowane jako alternatywne sposoby leczenia zarostowego zapalenia torebki stawowej stawu barkowego.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska lek. med. Wojciecha Satory ma układ typowy dla tego typu opracowań. Rozprawa liczy 127 stron i podzielona jest na 13 rozdziałów: wstęp, cel pracy, materiał i metodyka badań, wyniki, dyskusja, wnioski, streszczenie w języku polskim i angielskim, spis rycin, spis tabel, spis diagramów i załączniki i bibliografię w postaci 135 pozycji piśmiennictwa. W pracy doktorant zamieścił 18 tabel, 29 rycin, 37 diagramów ilustrujących wyniki badań.

W pierwszym rozdziale pracy zatytułowanym „Wstęp” Autor przedstawia w czterech doskonale napisanych podrozdziałach anatomię stawu barkowego, epidemiologię i patogenezę zarostowego zapalenia torebki stawowej barku, omawia precyzyjnie czynniki ryzyka i fazy kliniczne tej jednostki chorobowej oraz jej diagnostykę, a kończy na wyczerpującym przeglądzie obecnie stosowanych metodach leczenia nieoperacyjnego i operacyjnego pacjentów z tą chorobą. Poszczególne zagadnienia Autor opisuje w sposób zwięzły z zarazem perfekcyjnie dokładny i interesujący dla czytelnika. Wykazuje On także dogłębną znajomość najnowszego piśmiennictwa naukowego z zakresu omawianej problematyki.

W kolejnym, krótkim rozdziale zatytułowanym „Cel pracy” lek. med. Wojciech Satora precyzuje w sposób zwięzły trzy główne cele pracy, które konsekwentnie realizuje w dalszych częściach dysertacji.

Sformułowane przez Doktoranta cele pracy to:

- 1. Ocena kliniczna i funkcjonalna pacjentów leczonych artroskopowo z powodu obkurczającego zapalenia torebki stawowej barku.*
- 2. Ocena kliniczna i funkcjonalna pacjentów leczonych nieoperacyjnie z powodu zarostowego zapalenia torebki stawowej barku.*
- 3. Analiza porównawcza wyników leczenia artroskopowego i nieoperacyjnego.*

W rozdziale „**Material i metody**” doktorant szczegółowo prezentuje badaną grupę 68 chorych leczonych z powodu Zarostowego zapalenia torebki stawowej barku, wyłonioną z Wstępnej grupy 169 pacjentów leczonych w Szpitalu św. Łukasza w Bielsku-Białej oraz w Centrum Medycznym eMKaMED we Wrocławiu w latach 2010-2016 z powodu zarostowego zapalenia torebki stawowej stawu barkowego. Rozdział ten zawiera kryteria włączenia i wyłączenia z grupy badawczej, analizowane parametry anatomiczne i wskaźniki morfometryczne. W rozdziale tym lek. med. Wojciech Satora przedstawia także metodologię prowadzenia badań opisując precyzyjnie wykonywane przez siebie badania fizykalne i obrazowe w analizowanej grupie chorych oraz stosowane u tych pacjentów metody leczenia operacyjnego lub zachowawczego oraz wykorzystywane programy rehabilitacji i zasady postępowania pooperacyjnego. Rozdział ten kończy prezentacja zastosowanych w pracy metod analizy statystycznej. Na wyróżnienie zasługuje bogata ilustracja fotograficzna wykorzystana w celu wizualizacji stosowanej metodyki badań.

Kolejny rozdział stanowią „**Wyniki**” w którym na 30 stronach lek. med. Wojciech Satora konsekwentnie analizuje zależności statystyczne wybranych parametrów z badań fizykalnych, oceny dolegliwości bólowych i całościowej oceny funkcjonalnej wyników leczenia w odpowiednio dobranych okresach czasu. Wyniki prowadzonych badań przedstawione są w formie tabel i diagramów opatrzonych komentarzami Doktoranta, które podkreślają najistotniejsze zależności prezentowanych wyników co ułatwia czytelnikowi śledzenie toku prowadzonych analiz.

W rozdziale piątym pt. „**Dyskusja**” lek. med. Wojciech Satora szeroko omawia współczesne problemy w leczeniu zarostowego zapalenia torebki stawowej ze szczególnym uwzględnieniem analizowanych w pracy parametrów, porównując wyniki własne z rezultatami prezentowanymi przez autorów z Polski i innych krajów. Wykazuje przy tym nie tylko rozległą wiedzę teoretyczną w zakresie ortopedii i traumatologii narządu ruchu, ale także duże doświadczenie zawodowe. To wszystko pozwala Autorowi na naświetlenie omawianych problemów w sposób bardzo wszechstronny i odpowiadający najnowszemu stanowi wiedzy, a przy tym praktyczny i interesujący dla czytelnika.

Na zakończenie doktorant formułuje 6 „**Wniosków**” końcowych, odpowiadających na cele pracy, założone przed analizą materiału badawczego, które w sposób logiczny wyływają ze zrealizowanych przez Autora badań.

Kolejne rozdziały dysertacji stanowią obszerne „**Streszczenie**” w języku polskim i angielskim, które zawierają wszystkie niezbędne informacje dotyczące całości pracy.

Materiały źródłowe przedstawione w rozdziale „**Piśmiennictwo**” obejmują 135 dobrze dobrane publikacje pochodzące w zdecydowanej większości z piśmiennictwa anglojęzycznego. W zestawionej bibliografii Autor przyjął formułę numeracji piśmiennictwa według kolejności pojawiania się w tekście pracy. Wszystkie pozycje piśmiennictwa zostały przedstawione zgodnie z zasadami prezentacji cytowanych prac i były odpowiednio zacytowane w tekście pracy.

Z obowiązku recenzenta pragnę przedstawić kilka uwag krytycznych, które jednak w niczym nie umniejszają wartości tej pracy: 1. W rozdziale Dyskusja, podrozdział „Ograniczenia metody badania” wymaga wyjaśnienia ostatnie zdanie: „Dodatkowo badanie było wykonane na średniej grupie chorych”. 2. Doktorant nie ustrzegł się także kilku błędów interpunkcyjnych, stylistycznych i edytorskich np. powinno być grupa badana, a nie „badawcza” (strona 26).

Przytoczone powyżej uchybienia mają jednak drugorzędne znaczenie i nie zmieniają mojej bardzo pozytywnej oceny rozprawy jako całości.

W podsumowaniu należy stwierdzić, że rozprawa doktorska lek. med. Wojciech Satory jest oryginalnym osiągnięciem Autora opartym na własnym doświadczeniu i pracy badawczej oraz stanowi istotny wkład do naukowej dyskusji na temat najskuteczniejszych metod leczenia zarostowego zapalenia torebki stawowej barku, a jej wyniki mogą znaleźć zastosowanie praktyczne w codziennej pracy lekarzy ortopedów.

Rozprawa doktorska lek. med. Wojciecha Satory pt. „Kliniczna i funkcjonalna ocena porównawcza pacjentów po leczeniu artroskopowym i nieoperacyjnym zarostowego zapalenia torebki stawowej stawu barkowego” spełnia warunki określone w art. 13 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu RP z dnia 2 grudnia 2014r. - Dz. U. poz. 1852). Mam zatem zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie wnioszek o dopuszczenie lek. med. Wojciecha Satory do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Jednocześnie podkreślając ponadprzeciętne walory naukowe tej rozprawy doktorskiej wnioskuję o jej wyróżnienie.

Dr hab. Adam Nogalski
prof. nadzw.

Kierownik Katedry i Kliniki
Chirurgii Urazowej i Medycyny Ratunkowej
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie